

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№3

2026
MART

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

KORXONALARDA ICHKI AUDIT TIZIMINING BOSHQARUV QARORLARI QABUL QILISHDAGI O'RNI	24
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGI VA SOLIQ TUSHUMLARI DINAMIKASI: O'ZBEKISTON MISOLIDA ILMIY TAHLIL	30
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI KELITIRIB CHIQUARUVCHI ASOSIY OMILLAR HAMDA IQTISODIYOTGA TA'SIRI	37
Toxtabayev Oybek Odilovich	
QISHLOQ XO'JALIGI OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV	42
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTON GLOBAL-IQTISODIY RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI	48
Kuvatova Oliya Sheraliyevna	
QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI KAPITAL BOZORI INSTRUMENTLARI ORQALI MOLİYALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	54
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
IQTISODIY ISLOHOTLAR DAVRIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING OMILLARI	61
Yangiboyev F.B.	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ERTA ANIQLASH VA BOSHQARISHNING INTEGRATSIYALASHGAN RISK-INDEKS MODELİ	68
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich, Rajabov Shoxrux Suvon o'g'li	
RUX VA QO'RG'OSHINNI SELEKTIV AJRATIB OLISHNI KOMBINATSIYALASH TEXNOLOGIYASI VA NAZARIYASI.....	74
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Haqberdiyev Dilshod Qodir o'g'li	
UY-JOY QURILISHI HAJMINI UZOQ MUDDATLI PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	81
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
O'ZBEKISTONDA BOG'DORCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA IQLIM VA TABIIY OFATLAR NATIJASIDA YETKAZILDAN TALOFATLARNI DAVLAT TOMONIDAN KOMPENSATSIYA QILISH MEKANIZMI.....	85
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
AHOLI MOLİYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH MEKANIZMLARI.....	90
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li	
O'ZBEKISTON QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA TENDENSIYALARI	96
Musaeva Aynura Abayxolievna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL INFRASTRUCTURE TRANSFORMATION IN THE CONTEMPORARY ENVIRONMENT.....	104
Normurodov Khusan Eshmakmatovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI BAHOLASH YO'LLARI	108
Begamov S.X.	
DEBITORLIK QARZLARINING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI	112
Normatova Gulmira Xayrullaevna	

SOLIQLARNI PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH AMALIYOTI TAHLILI.....	118
Ergashov Jamshid Ashurovich	
MEHNAT XARAJATLARI HISOB: NAZARIY ASOSLAR, USULLAR VA BOSHQARUVDA AHAMIYATI.....	126
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
KORPORATIV XIZMATLARNING BANK FOYDASIGA TA'SIRI: KOMISSION VA FOIZLI DAROMADLAR TAHLILI	131
Qurbonov Abror Abdullayevich	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILY MEXANIZMLARI	136
Djamalov G'ofir Oribjanovich	
OCHIQLIK INDEKSI VA KORRUPTSIYAGA QARSHI KURASH SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON TAJRIBASINING INSTITUTSIONAL TAHLILI	144
Dilshod Pulatov, Uchqun Abdug'aniyev	
DUNYO SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY HOLATI VA NATIJALARI TAHLILI	153
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	160
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
QURILISH TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI	164
Muxibova Guli Yarkinovna, Sharifxodjayeva Odina Ulug'bek qizi	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARINING TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRINI BAHOLASH	168
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: XALQARO TAJRIBA VA INSTITUSIONAL YONDASHUVLAR	173
Bafoyev Farrux Jo'raqulovich	
KORXONALARDA AI-DRIVEN "DECISION SUPPORT SYSTEMS" (DSS)NI JORIY ETISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Mardanova Ra'no	
STRENGTHENING THE FINANCING OF FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN THROUGH BANK CREDIT	186
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Ibadullaeva Asal Ulugbek qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH	192
Aytmuratov Qutlimurat Jalgasovich	
ATTRACTING INVESTMENTS FROM FINANCIAL MARKETS AND FACTORS INFLUENCING THE INCREASE OF THEIR ATTRACTIVENESS	196
Kholov Sherali Akhrorboyevich	
MARKAZIY OSIYODA TRANSCHEGARAVIY SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA ADOLATLI TAQSIMLASHNING NAZARIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	200
Matkarimov Mansur	
XALQARO XIZMATLAR SAVDOSIDA TIBBIY TURIZMNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	206
Farxodova Shohnova Umidbek qizi	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI	213
Ibroximov Iloxomjon Shavkatjon o'g'li	
SANOAT KORXONALARINI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	219
Tillayeva Barno Ramiziddinova	
NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI	224
Xolmizayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	

ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РЕИНТЕГРАЦИИ ВОЗВРАЩАЮЩИХСЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ: МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРАКТИКА И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КЫРГЫЗСТАНА.....	230
<i>Амантурова Дилбара Кыдыкбековна</i>	
РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ.....	237
<i>Асрарова М.У.</i>	
О СКОРИНГОВЫХ МЕТОДАХ ЭКСПРЕСС-АНАЛИЗА ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	242
<i>Ирмухамедова Муслима Дилшодовна</i>	
UY-JOY QURILISHIDA ESKROU MEXANIZMLARINI JORIY ETISH ORQALI INVESTITSION XAVFSIZLIK VA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH	247
<i>Karimov Inomjon Ortikbaevich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI	254
<i>Kamoliddinov Ilhomjon Muxammadjonovich, Kobilov Murod Vakkosovich</i>	
TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOLIVAVIY BARQARORLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	259
<i>Axmedov Toxirjon Xasanjon o'g'li</i>	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ENERGETIKA VA ISHLAB CHIQARISH SALOHİYATINING ROLI	264
<i>Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li</i>	
TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS-NAZORAT TIZIMI ORQALI RISKLARNI SAMARALI BOSHQARISH	270
<i>Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ РИСКАМИ И СТРАХОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКИНГА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ.....	275
<i>Бахтиёров Худайберган Хамдам угли</i>	
DOIMIY BO'LMAGAN KUCH TA'SIRIDA DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONLI TAHLIL QILISH.....	282
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Isomova Sabohat Islom qizi</i>	
YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF STRUCTURAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN UZBEKISTAN.....	290
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
МОДЕЛИРОВАНИЕ САМОВОЗБУЖДЕНИЕ НЕЯВНОПОЛЮСНОГО СИНХРОННОГО ГЕНЕРАТОРА ПРОДОЛЬНО-ПОПЕРЕЧНОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ.....	298
<i>Пирматов Нурали Бердиёрович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Бердиёров Улугбек Нурали угли, Бердиёров Улмасбек Нурали угли</i>	
YURTIMIZDAGI EKOLOGIK SOF YOG'OCH MATERIALLARIDAN TAYYORLANGAN ORAYOMA KONSTRUKSIYALARINING CHO'ZILISHGA QARSHILIGI	305
<i>Yunusaliyev Elmurod Muhammadyaqubovich, Toshpulatov Ilhomjon Baxtiyorovich</i>	
AYDAR-ARNASOY KO'LLAR TIZIMINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY EKOLOGIK MUAMMOLARI.....	311
<i>Aminov Hamza Husanovich, Madrimov Rajabboy Masharipovich, Xamdullayeva Aziza Baxtiyor qizi</i>	
EXPLAINABLE AI YORDAMIDA SOC UCHUN TUSHUNTIRILADIGAN KIBERXAVF ANIQLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH	318
<i>N.N. Jo'rayev, A.Sh. Juraboyev</i>	
QUYOSH FOTOELEKTRIK MODULLARINI SUV YORDAMIDA TOZALASH VA SOVITISH USULLARI TAHLILI	324
<i>Ibragimov Umidjon Hikmatullayevich, Qodirov Jobir Ro'zimatovich, Izomov Shahzod Niyoz o'g'li, To'yumurodov Quvonchbek Sherzod o'g'li</i>	

RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNING QURILISH SOHASIGA INTEGRATSIYASI: ILG'OR XALQARO TAJRIBA	332
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna	
ФАКТОРЫ НАЛОГОВОЙ КУЛЬТУРЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОБИРАЕМОСТЬ НАЛОГОВ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	339
Хакимова Ситора Ильёсжон кизи, Муталова Дилором Махамаджановна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ЭКСПЕРТНОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ	345
Л.А. Кадырова, Б. Н. Эгамов	
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASIDA SUG'URTA BOZORINING TUZILISHI TAHLILI	350
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLİYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	358
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
KONTEYNERLI TASHUVLARNING JORIY HOLATI, MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	366
Samatov G'affor Alloqulovich, Xolmatov Bekzod Nurmatovich, Toxirov Maxmudjon Murodjon o'g'li, Absattarov Isomiddin Xotam o'g'li	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUVISH OMILLARI BO'YICHA NOMUVOFIQLIKNI ANIQLASH VA BARTARAF ETISH MEXANIZMI	381
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR	386
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
SIFATLI TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH VA AHOLIGA QAMROVNI TA'MINLASHDA BOSHQARUV QARORLARINING AHAMIYATI	391
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARIDA GIPERPARAMETRLARNI MATEMATIK OPTIMALLASHTIRISH USULLARI	396
Husan Arziqulov Normurod o'g'li	
ENHANCING THE SERVICE SECTOR AS A MEANS OF CREATING EMPLOYMENT IN TOURISM INFRASTRUCTURE	401
Zarikeev Rasul Polatovich	
EXPANDING BANK CREDIT OPPORTUNITIES FOR FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN	406
Isakov Janabay Yakipbaevich	
BANKS' BROKERAGE AND ADVISORY SERVICES IN FACILITATING SECURITIES TRANSACTIONS AND IMPROVING MARKET LIQUIDITY	412
Isakov Isobek Janabay uli	
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ	416
Ибрагимов Мансур Ахметович	
ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ НОВЫХ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК	421
Маннапова Феруза Фахриддин кизи	
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASIDA ISLOM MOLİYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	428
Isroilov Obid Olimjonovich	
OZIQ-OVQAT BOZORI KON'YUNKTURASINI BAHOLASHDA KO'P OMILLI REGRESSIYA MODELINING SAMARADORLIGI	433
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich	

AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHNING ISTIQBOLLARI.....	438
Djuraeva Didora Sobirjonovna	
ZAMONAVIY MOLIVAVIY INFRATUZILMANING INSTITUSIONAL ASOSLARI: TO'LOV TIZIMLARI NAZARIYASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	441
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI MENEJMENT VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	449
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
CORPORATE GOVERNANCE, FDI, AND URBANIZATION IN THE GREEN ECONOMIC TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN	454
Ablaeva Valentina	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND MICRO-ENTERPRISE DEVELOPMENT	460
Dilafuz Kuchkorova	
LEGIRLANGAN PO'LATLARDAN TAYYORLANGAN PROKATLASH JO'VALARINI CHIDAMLILIGINI OSHIRISH UCHUN TERMIK PUXTALASH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	466
Saydumarov Botir Muradovich, Berdiyev Darob Murotovich, Tashmatov Ravshan Qobilovich	
SHAMOL TURBINASINING IKKI TOMONLAMA TA'MINLANADIGAN ASINXRON GENERATORI O'TKINCHI JARAYONLARINING TAHLILI	471
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Yunusov Obidxon Abdivait o'g'li, Jo'rayev Doston Majid o'g'li	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	479
Babaxanova Dildora Rustamovna	
RAQOBAT USTUNLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	485
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
JAMOAT AHAMIYATIGA EGA TASHKILOTLAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARI, ULARNING MOLIVAVIY HISOBOTLARI VA AUDITIGA QO'YILADIGAN TALABLAR.....	490
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
EFFICIENCY OF IMPROVING THE IT SERVICES EXPORT	494
Uzakov Ortik Shaymardanovich	
CHORVACHILIKDA ILK VETERINARIYA XIZMATI TARIXI: QADIMGI O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	499
Sayfudinova Djamila Badridinovna	
AHOLINI IJTIMOYIY HIMOYALASH TIZIMINI BOSHQARISHGA BAG'ISHLANGAN DASTLABKI ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI VA ULARNING TAHLILI	503
Xamroyev Anvar Ashurovich	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI HAMDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AFZALLIKLARI.....	508
A.A.Abdvoxidov	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIVAVIY HOLATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	518
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
PERFORMANCE APPRAISAL FAIRNESS AND EMPLOYEE OUTCOMES IN UZBEKISTAN'S EDUCATIONAL INSTITUTIONS: A QUANTITATIVE INVESTIGATION	525
Farida Nishanova	
SANOAT KORXONALARIDA SIFAT BOSHQARUVI TIZIMLARINING ISHLAB CHIQARISH JARAYONIGA TA'SIRI	535
O'.M. Baytanov	

DIGITAL METHODS FOR MONITORING HAND HYGIENE AND AUTOMATIC NAIL SEGMENTATION USING COMPUTER VISION TECHNOLOGIES	540
Shavkat Shukhratovich Azimov, Temurbek Zokir Ugli Daminov, Durdona Nurjonovna Rasulova, Dilorom Umrzakovna Nalibaeva	
MATLAB-BASED OPTIMIZATION OF METHANE FEED INTAKE IN A GTL PLANT FOR SYNTHETIC FUEL PRODUCTION.....	545
U.T. Beshimov, U.R. Azamatov, A.G. Makhsumov, E.E. Mashaev	
НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМАЛЬНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ВЛОЖЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	554
Зайналов Ж.Р. , Абдуллаева С.Ш., Нурмухамедов А.М.	
INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA ONLAYN TEST VA AVTOMATIK BAHOLASH TIZIMLARI: INNOVATSION METODLAR, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA DOLZARB MUAMMOLAR TAHLILI	561
Nasriddinov Zaynobbiddin Xusniddin o'g'li, Sayidov Nozimjon Abdunosirovich	
SERVOMOTORLARNING XARAKTERISTIKALARI	565
Pirmatov Nurali Berdiyarovich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	572
O'rinov Komiljon Kozimovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHDA SIFAT NAZORATINI OSHIRISHNI RAQAMLASHTIRISH YO'LLARI.....	576
Meliyev X.T.	
INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF FATS AND OILS REMOVAL FROM WASTEWATER GENERATED BY PUBLIC CATERING ENTERPRISES	585
Durdona Obutjonova, Xayrullo Ibroximov, Ahmadjon Ibadullaev, Umar Chorshanbiev, Babaev Askar	
INSON KAPITALINING IQTISODIY MAZMUNI, UNI MOLIALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA O'ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	591
Ismailova Gulruh Faxriddinovna	
HUDUDLARDA MOLIAVIY INKLYUZIVLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI.....	596
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
NORASMIY BANDLIK VA DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH TAHLILI	600
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT KORXONALARINI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) ORQALI XUSUSIYLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI ("UZAUTO MOTORS" VA "O'ZBEKTELEKOM" AJ MISOLIDA).....	605
Razikov Ulug'bek Zaripovich	
QURILISHDA INNOVATSION FAOLIYAT TUSHUNCHASI VA TURLARI	611
B.K.Abdusamatov, I.A.Yusupov	
ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ПОДВИЖНЫХ ПЕСКОВ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАЩИТНЫХ ЛЕСНЫХ ПОЛОС ВДОЛЬ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ	615
Лесов Кувандык Сагинович, Хуршида Абдимуминовна	
SURXONDARYO VILOYATI TUMANLARIDA INVESTITSIIYA MUHITINI YAXSHILASH OMILLARI.....	621
Qosimova Nodira Saidovna	
QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA RENTABELLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	627
Sanjarbek Sotvoldiyev Dilshodbek o'g'li, Qodirov Zohidjon Eraliyevich	

YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATI TEKSHIRUVLARIGA OID ILMIY TALQINLARNING TAHLILI.....	632
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich	
QUYOSH ISSIQXONALARIDA QUYOSH ENERGETIK QURILMALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA TEXNIK YECHIMLARI	640
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
IT-KORXONALARIDA INVESTITSIYA VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI TAHLILI.....	648
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR TAHLILI	655
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОДОТРАСЛЕЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА.....	666
Уролова Севара Бехзод кизи	
MAHALLIY BUDJETLARNI SHAKLLANTIRISH VA TAQSIMLASH JARAYONIDA FUQAROLAR ISHTIROKI: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL	672
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
TRANSPORT SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH: XORIJIY Tajriba.....	677
Mirzayeva Dildora Inomovna, Alijonov Ahadjon Hasanboy o'g'li	
BOSHQARUV ETIKASINING ZAMONAVIY BIZNESDA TUTGAN O'RNI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	686
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'NALISHLARI	694
Sh.A.Sultonov	
MINTAQAVIY INVESTITSION SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARINING ROLI	700
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
MASHINASOZLIKDA DETALLARNI SARALAB YIG'ISHNING AFZALLIGI VA AHAMIYATI	705
Baxramov Faxridin Xuzriddinovich, Abdixamidov Nurbek Ural o'g'li, Abdullayev Djura Xudoyorovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕХАНИЗМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ЭСКРОУ-СЧЕТОВ	712
Жаксымуратов Казбек Раджович	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	717
Nurullayev Baxrom Botirovich	
XIZMATLAR SOHASI RIVOJIDA DAROMADLARNING INKLYUZIV O'SISHI, KAMBAG'ALLIK DARAJASI TUSHISHINING MUHIM OMILIDIR.....	724
Saparov Murod Irgashovich	
BOZOR MUNOSABATLARI RIVOJLANISHI SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINING DOLZARB MASALALARI.....	728
Umurzak Rajabov	
TIJORAT BANKLARIDA RESURS BAZASI SHAKLLANISHINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	734
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
OLIY TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI O'RTASIDAGI INNOVATSION HAMKORLIK	741
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	

QURILISH TARMOG'IDA KICHIK VA YIRIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSION-INNOVATSION MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	744
Axmedova Nilufar Shuxratovna	
КЛЮЧЕВЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГА КАК ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....	750
Киличева Феруза Бешимовна	
NEYROPSIXOLINGVISTIKADA INVERSIV GAP KONSTRUKSIYALARINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI	755
Tuyboyeva Shakhnoza	
ROLE OF MODERN MODELS IN REGIONAL PRODUCTION MANAGEMENT	758
Abdullayev Muzaffar Abduljabbarovich	
HUDUDIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MONITORING TIZIMINING AHAMIYATI.....	761
Karimova Shirin Zoxid qizi	
MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA ILG'OR XORIJ TAJRIBASI	766
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
QASHQADARYO VILOYATIDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI	773
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
TUSHUM VA DAROMAD HISOBI KATEGORIYALARINI XALQARO MOLIIYAVIY HISOBOT STANDARTLARI ASOSIDA TAHLILI.....	777
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
GLOBALASHUV SHAROITIDA TADBIRKORLIKDA XALQARO SAVDO MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARINI SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	783
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
QASHQADARYO VILOYATINING TABIIY TURISTIK RESURSLARI VA ULARNING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ROLI	790
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
O'ZBEKTELEKOM AK TEXNIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH: DEA CCR MODEL VA MALMQUIST TFP INDEKSI ASOSIDA TAHLIL.....	794
Salimova Husniya Rustamovna	
BIZNES-JARAYONLARNI MODELLASHTIRISHNING MOHIYATI VA ULARNI MOLIIYAVIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLAR ORASIDAGI BOG'LIQLIK.....	800
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
XORIJIY TURISTLAR UCHUN KREATIV VA JOZIBADOR TURIZM MAHSULOTLARINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	805
Abdurasulov Shavqiddin Erkin o'g'li	
XALQARO MOLIIYA INSTITUTLARI MOLIIYAVIY RESURSLARINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI	811
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
IQTISODIY O'SISH VA ISHSIZLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING NAZARIY MODELLARI	818
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
RESPUBLIKAMIZDAGI YIRIK AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA "XALQCHIL IPO"NI O'TKAZISH ISTIQBOLLARI	822
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	

RESPUBLIKAMIZDAGI YIRIK AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA “XALQCHIL IPO”NI O‘TKAZISH ISTIQBOLLARI

Ibragimov G'anjon G'ayratovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Qo'shma ta'lim dasturlarini muvofiqlashtirish markazi boshlig'i

Innovatsion Menejment kafedrası v.b dotsenti, PhD.

E-mail: g.ibragimov@tsue.uz

ORCID: 0009-0008-7188-2609

Annotatsiya. Ushbu maqolada respublikamizdagi yirik aksiyadorlik jamiyatlarida “xalqchil IPO” (Initial Public Offering) mexanizmini joriy etish va rivojlantirish istiqbollari tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi keng aholi qatlamlarini kapital bozoriga jalb etish orqali korporativ boshqaruvni takomillashtirish, investitsion jozibadorlikni oshirish hamda moliyaviy inklyuziyani kengaytirish imkoniyatlarini baholashdan iborat.

Maqolada IMRAD metodologiyasi asosida xalqaro tajriba, milliy qonunchilik va mavjud infratuzilma kompleks tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, “xalqchil IPO”ni samarali amalga oshirish uchun raqamli platformalarni rivojlantirish, investorlar moliyaviy savodxonligini oshirish hamda tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish zarur.

Tadqiqot yakunida amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan bo'lib, ular kapital bozorining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: xalqchil IPO, aksiyadorlik jamiyati, kapital bozori, investitsion jozibadorlik, moliyaviy inklyuziya, korporativ boshqaruv, fond bozori, raqamli platformalar, investorlar savodxonligi, davlat aktivlarini xususiyashtirish.

Abstract. This article analyzes the prospects for implementing and developing the “people's IPO” (Initial Public Offering) mechanism in large joint-stock companies of Uzbekistan. The aim of the study is to assess the opportunities for improving corporate governance, increasing investment attractiveness, and expanding financial inclusion by involving a wide population in the capital market.

Based on the IMRAD methodology, the study provides a comprehensive analysis of international experience, national legislation, and existing infrastructure. The findings indicate that the successful implementation of a “people's IPO” requires the development of digital platforms, enhancement of investors' financial literacy, and improvement of regulatory mechanisms.

The study concludes with practical recommendations aimed at ensuring the sustainable development of the capital market.

Keywords: people's IPO, joint-stock company, capital market, investment attractiveness, financial inclusion, corporate governance, stock market, digital platforms, investor literacy, privatization of state assets.

Аннотация. В данной статье анализируются перспективы внедрения и развития механизма «народного IPO» (Initial Public Offering) в крупных акционерных обществах Республики Узбекистан. Цель исследования заключается в оценке возможностей совершенствования корпоративного управления, повышения инвестиционной привлекательности и расширения финансовой инклюзии за счёт вовлечения широких слоёв населения в рынок капитала.

В статье на основе методологии IMRAD проведён комплексный анализ международного опыта, национального законодательства и существующей инфраструктуры. Результаты исследования показывают, что для успешной реализации «народного IPO» необходимо развитие цифровых платформ, повышение финансовой грамотности инвесторов и совершенствование механизмов регулирования.

В заключении разработаны практические рекомендации, направленные на устойчивое развитие рынка капитала.

Ключевые слова: народное IPO, акционерное общество, рынок капитала, инвестиционная привлекательность, финансовая инклюзия, корпоративное управление, фондовый рынок, цифровые платформы, финансовая грамотность инвесторов, приватизация государственных активов.

KIRISH

So'nggi yillarda kapital bozori iqtisodiyotini rivojlantirish va aholining investitsion faolligini oshirish masalalari respublikamiz iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Xususan, davlat ulushi mavjud bo'lgan yirik aksiyadorlik jamiyatlarini bosqichma-bosqich transformatsiya qilish, ularning samaradorligini oshirish hamda ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash maqsadida zamonaviy moliyaviy instrumentlardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan, "xalqchil IPO" mexanizmini joriy etish masalasi alohida e'tiborni talab qiladi.

"Xalqchil IPO" (Initial Public Offering) tushunchasi keng aholi qatlamlarini aksiyalar bozoriga jalb qilish orqali kompaniyalar kapitalini oshirish va bir vaqtning o'zida fuqarolarning investitsion imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan. Ushbu yondashuv moliyaviy inklyuziyani ta'minlash, ya'ni aholining turli qatlamlari uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish bilan uzviy bog'liqdir. Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, ommaviy IPO dasturlari nafaqat kapital bozorini chuqurlashtiradi, balki aholining jamg'armalarini iqtisodiyotning real sektoriga yo'naltirishga xizmat qiladi.

Respublikamizda ham aksiyadorlik jamiyatlarini isloh qilish, ularni xalqaro moliyaviy bozorlarga integratsiya qilish hamda davlat aktivlarini samarali boshqarish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Biroq, mavjud infratuzilma, investorlar savodxonligi darajasi va tartibga solish mexanizmlarining yetarli darajada rivojlanmaganligi "xalqchil IPO"ni keng joriy etishda muayyan to'siqlarni yuzaga keltirmoqda. Shu sababli, mazkur masalaning ilmiy-amaliy jihatdan chuqur o'rganilishi zarur.

Mazkur tadqiqotning maqsadi respublikamizdagi yirik aksiyadorlik jamiyatlarida "xalqchil IPO"ni o'tkazish istiqbollarini kompleks tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot doirasida xalqaro tajriba, milliy qonunchilik, institutsional muhit va mavjud infratuzilma IMRAD metodologiyasi asosida o'rganiladi. Tadqiqot natijalari asosida "xalqchil IPO"ni samarali joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

"Xalqchil IPO" mexanizmini joriy etish va rivojlantirish masalalari moliya bozorlari hamda korporativ boshqaruv doirasida keng o'rganilgan. Ilmiy adabiyotlarda ommaviy IPO dasturlari kapital bozorlarini chuqurlashtirish, aholi jamg'armalarini safarbar etish va davlat korxonalarini xususilashtirishning samarali vositasi sifatida talqin etiladi [1].

Tadqiqotlarning muhim qismi IPO jarayonining kompaniya qiymatiga ta'sirini o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, ularda aksiyalarni ommaviy joylashtirish orqali korxonalarning bozor bahosi va investitsion jozibadorligi oshishi asoslab berilgan [2]. Shu bilan birga, ayrim ilmiy ishlar IPOdan keyingi davrda kompaniyalar faoliyatida samaradorlikning o'zgarishi va korporativ boshqaruv tizimining takomillashuvi kuzatilishini ko'rsatadi [3].

"Xalqchil IPO" tushunchasi bevosita moliyaviy inklyuziya bilan bog'liq bo'lib, adabiyotlarda keng aholi qatlamlarini kapital bozoriga jalb etish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish mumkinligi ta'kidlanadi [4]. Xususan, rivojlanayotgan mamlakatlarda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish IPO dasturlarining muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida qaraladi [5].

Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, ommaviy IPO dasturlari muvaffaqiyatli amalga oshirilgan davlatlarda davlat ulushiga ega yirik kompaniyalar aksiyalarining bir qismi aholiga taklif etilgan va bu orqali keng investorlar bazasi shakllantirilgan [6]. Bunday yondashuv kapitalni diversifikatsiya qilish hamda risklarni taqsimlash imkonini beradi.

Shu bilan birga, ayrim tadqiqotlarda “xalqchil IPO”ni amalga oshirish jarayonida muammolar ham mavjudligi qayd etiladi. Jumladan, bozor infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi, tartibga solish mexanizmlarining nomukammalligi va investorlar ishonchining pastligi asosiy to‘siqlar sifatida ko‘rsatilgan [7]. Bundan tashqari, IPO jarayonida axborot assimetriyasi muammosi ham dolzarb bo‘lib, bu holat axborot assimetriyasi bilan izohlanadi [8].

Milliy tadqiqotlarda esa aksiyadorlik jamiyatlarini isloh qilish, ularni fond bozoriga olib chiqish hamda xususiylashtirish jarayonlarini jadallashtirish masalalari ustuvor yo‘nalish sifatida qaraladi [9]. Shu bilan birga, “xalqchil IPO” mexanizmini joriy etish orqali aholining investitsion faolligini oshirish va iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlash imkoniyatlari alohida ta’kidlangan [10].

IPO jarayonining institutsional asoslari va uni tartibga solish mexanizmlari bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlarda davlatning roli alohida ta’kidlanadi. Xususan, samarali regulativ siyosat kapital bozorining barqaror rivojlanishini ta’minlovchi muhim omil sifatida qaraladi [11]. Shu bilan birga, IPO jarayonida oshkorlik va hisobdorlikni ta’minlash korporativ boshqaruv sifatini oshirishga xizmat qilishi qayd etilgan [12].

Tadqiqotlarda IPO orqali jalb etilgan mablag‘larning kompaniya rivojlanishiga ta’siri ham keng o‘rganilgan bo‘lib, bunda investitsiyalarning ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va innovatsion faoliyatni kengaytirishga yo‘naltirilishi muhim ahamiyat kasb etadi [13]. Bu jarayon innovatsion rivojlanish bilan uzviy bog‘liqdir.

Ayrim ilmiy ishlarda IPOdan keyingi davrda aksiyalar likvidligi oshishi va ikkilamchi bozor faoliyati faollashishi kuzatilishi ta’kidlanadi [14]. Bu esa bozor likvidligining ortishi orqali investorlar uchun qo‘shimcha imkoniyatlar yaratadi.

“Xalqchil IPO” dasturlarini amalga oshirishda raqamli texnologiyalarning o‘rni ham muhim hisoblanadi. Tadqiqotlarga ko‘ra, onlayn savdo platformalari va mobil ilovalar orqali aholining fond bozoridagi ishtirokini kengaytirish mumkin [15]. Bu esa raqamli transformatsiya jarayonining moliya sektoridagi ifodasidir.

Shuningdek, ilmiy adabiyotlarda investorlarning xulq-atvori va qaror qabul qilish jarayonlari ham o‘rganilgan bo‘lib, bunda psixologik omillar muhim rol o‘ynashi aniqlangan [16]. Xususan, kichik investorlar ko‘pincha axborot yetishmasligi va tavakkalchilikni noto‘g‘ri baholash tufayli noto‘g‘ri qarorlar qabul qilishi mumkin [17].

IPO jarayonida narx belgilash mexanizmlari ham muhim tadqiqot obyekti hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, aksiyalarni boshlang‘ich narxda joylashtirishda kompaniya va investorlar manfaatlari o‘rtasida muvozanatni ta’minlash zarur [18]. Aks holda, bu bozor samaradorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Bundan tashqari, rivojlanayotgan mamlakatlarda IPO jarayonida institutsional investorlar va chakana investorlar o‘rtasidagi nisbat ham muhim ahamiyatga ega ekanligi qayd etilgan [19]. “Xalqchil IPO”da aynan chakana investorlar ulushini oshirish ustuvor vazifa sifatida belgilanadi [20].

Adabiyotlarda davlat korxonalarini xususiylashtirishda IPO mexanizmidan foydalanish samarali vosita sifatida e’tirof etiladi. Bu orqali davlat aktivlarini boshqarish samaradorligi oshishi va iqtisodiyotda raqobat muhitining shakllanishi ta’minlanadi [21]. Shu bilan birga, bu jarayon xususiylashtirish siyosati bilan chambarchas bog‘liqdir.

Moliyaviy savodxonlik darajasi “xalqchil IPO” muvaffaqiyatining asosiy omillaridan biri sifatida ko‘riladi. Tadqiqotlar aholining moliyaviy bilimlarini oshirish orqali ularning investitsion faolligini sezilarli darajada oshirish mumkinligini ko‘rsatadi [22]. Bu esa uzoq muddatda kapital bozorining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, ilmiy ishlarda IPO jarayonida risklarni boshqarish masalalari ham yoritilgan. Investorlar uchun risklarni minimallashtirish va portfelni diversifikatsiya qilish muhim strategiya sifatida tavsiya etiladi [23]. Bu investitsiya portfeli diversifikatsiyasi bilan izohlanadi.

IPO bozorida xalqaro integratsiya jarayonlari ham alohida o‘rganilgan bo‘lib, bunda xorijiy investorlarni jalb etish orqali kapital oqimini oshirish imkoniyatlari ko‘rsatib berilgan [24]. Shu bilan birga, bu jarayon milliy bozorning global moliyaviy tizimga integratsiyalashuvini ta’minlaydi [25].

Adabiyotlarda IPOni amalga oshirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish, jumladan, blokcheyn va sun’iy intellekt texnologiyalarining istiqbollari ham tahlil qilingan [26]. Bu esa moliyaviy operatsiyalarning shaffofligi va xavfsizligini oshirish imkonini beradi.

Ba’zi tadqiqotlarda IPO bozorida spekulativ operatsiyalar va narxlarning keskin tebranishi muammolari ham qayd etilgan [27]. Bu holat investorlar uchun qo‘shimcha tavakkalchiliklarni yuzaga keltiradi va tartibga solish choralari kuchaytirishni talab qiladi.

Shuningdek, IPO dasturlarining ijtimoiy-iqtisodiy ta’siri ham ilmiy adabiyotlarda keng yoritilgan. Xususan, aholining daromad manbalarini diversifikatsiya qilish va jamg‘arma madaniyatini shakllantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatishi ta’kidlangan [28].

Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, IPO orqali keng investorlar qatlamini shakllantirish iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi [29]. Bu esa uzoq muddatli investitsiyalar hajmini oshirish orqali iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantiradi.

Umuman olganda, so‘nggi ilmiy tadqiqotlar “xalqchil IPO”ni joriy etish kapital bozorini rivojlantirish, moliyaviy inklyuziyani kengaytirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim omili ekanligini tasdiqlaydi.

[30]. Shu bilan birga, ushbu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kompleks yondashuv va tizimli islohotlar zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot IMRAD metodologiyasi asosida olib borildi. Tadqiqotda moliya bozorlari va korporativ boshqaruv yo'nalishlari doirasida tahlil amalga oshirildi. Metodologiya sifatida tahliliy, taqqoslash va statistik usullar qo'llanildi.

Xalqaro va milliy tajriba o'rganilib, IPO jarayonining asosiy tendensiyalari aniqlashtirildi. Shuningdek, SWOT tahlil orqali "xalqchil IPO"ni joriy etishning imkoniyat va cheklovlari baholandi.

Natijada, tanlangan metodlar mavzuni kompleks o'rganish va ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari respublikamizda "xalqchil IPO"ni joriy etish uchun muayyan iqtisodiy va institutsional shart-sharoitlar shakllanayotganini ko'rsatdi. Xususan, kapital bozori infratuzilmasining bosqichma-bosqich rivojlanishi, aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruv tizimining takomillashuvi hamda davlat aktivlarini transformatsiya qilish jarayonlari ushbu mexanizmni joriy etish uchun asos yaratmoqda.

Respublikamizdagi yirik aksiyadorlik jamiyatlarida "xalqchil IPO"ni joriy etish imkoniyatlarini chuqurroq baholash maqsadida SWOT tahlil asosida quyidagi natijalar shakllantirildi.

1-jadval. SWOT tahlil

Kuchli tomonlar (Strengths)	Zaif tomonlar (Weaknesses)
Yirik strategik aksiyadorlik jamiyatlarining mavjudligi	Aholining moliyaviy savodxonligi pastligi
Davlat tomonidan faol qo'llab-quvvatlash	Fond bozori likvidligining yetarli emasligi
kapital bozori infratuzilmasining rivojlanib borishi	axborot assimetriyasi mavjudligi
Katta hajmdagi aksiyalarni ommaviy taklif qilish imkoniyati	Investorlar ishonchining yetarli darajada shakllanmaganligi
Imkoniyatlar (Opportunities)	Tahdidlar (Threats)
moliyaviy inklyuziyani kengaytirish	Makroiqtisodiy beqarorlik
Raqamli platformalar orqali investorlar sonini oshirish	Bozor tebranishlari va narxlar o'zgaruvchanligi
Xorijiy investorlarni jalb qilish imkoniyati	Spekulyativ operatsiyalar xavfi
Kapital bozorini chuqurlashtirish	Tartibga solish mexanizmlarining yetarli emasligi

Ushbu jadval "xalqchil IPO"ni joriy etishning strategik holatini tizimli ravishda baholash imkonini beradi va keyingi amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Tahlil shuni ko'rsatdiki, yirik aksiyadorlik jamiyatlarida IPO o'tkazish orqali qo'shimcha moliyaviy resurslarni jalb etish imkoniyati mavjud. Bu esa ularning investitsion jozibadorligini oshirish va faoliyat samaradorligini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, "xalqchil IPO" orqali keng aholi qatlamlarini fond bozoriga jalb etish moliyaviy inklyuziya darajasini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, mamlakatimizda ushbu mexanizmni yanada rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar mavjud. Jumladan, investorlar savodxonligini oshirish, fond bozori likvidligini kengaytirish hamda axborot shaffofligini kuchaytirish ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilandi. Bu jarayonlar axborot assimetriasini kamaytirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, tahlillar natijasida raqamli texnologiyalarni joriy etish "xalqchil IPO"ni muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim omil ekanligi aniqlandi. Onlayn savdo platformalari va mobil ilovalar orqali aholining investitsiya jarayonlarida ishtirokini kengaytirish imkoniyati mavjud.

Umuman olganda, olingan natijalar "xalqchil IPO"ni joriy etish respublikamizda kapital bozorini rivojlantirish, aholining investitsion faolligini oshirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishning muhim omili ekanligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, mavjud muammolarni bartaraf etish uchun kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish zarurligi asoslab berildi.

Respublikamizda investorlarni jalb etishda korxona va tashkilotlar tomonidan IPO orqali birlamchi aksiyalarni bozorda joylashtirish masalalari sekinlik bilan bo'lsa-da amalga oshirilmoqda. Jumladan, 2019-yilning 3-aprelida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4265-sonli "Kimyo sanoatini yanada isloh qilish va uning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori qabul qilindi. Ushbu qaror bilan xo'jalik jamiyatlari ustav kapitalidagi davlat va "O'zkiyosanoat" AJ ulushlarini, xususan, "Jizzax plastmassa" AJ ustav kapitalidagi 25 foizgacha aksiyalarni dastlabki bosqichda birlamchi ommaviy taklif (IPO) asosida sotish belgilandi.

O'zbekistonda 2017-yildan buyon 6 ta IPO/SPO o'tkazildi, ya'ni qimmatli qog'ozlarni birjada birlamchi va ikkilamchi joylashtirish amalga oshirildi. Oxirgi ikki yil ichida (2023-yil IPO bozoridagi eng faol yil bo'ldi) "Uztelecom" telekommunikatsiya operatori, "UzAuto Motors" avtomobilsozlik kompaniyasi va "UzbekInvest" sug'urta kompaniyasi ishtirokidagi bitimlar eng diqqatga sazovor bo'ldi. Ularning aksiyalarini sotib olishga qayta obuna bo'lish 131 foizni, "UzAuto Motors IPO"ga obuna bo'lish esa 29 foizni tashkil etdi. Savdolar hajmini baholashda "Uztelecom" birinchi 3 kun ichida 1,7 milliard so'mlik savdo hajmi bilan boshqa IPOlarni ortda qoldirib, boshqa barcha IPOlarning umumiy hajmidan sezilarli darajada oshib ketdi [34].

Shu tariqa, fond birjalari faoliyati kompaniyalar uchun kapital jalb etishning yangi shakllarini yaratishga ko'maklashish, biznesni rivojlantirishni rag'batlantirish hamda investorlarga o'z portfellarini diversifikatsiya qilish va daromad olish imkoniyatini yaratish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Bu borada xorijiy investorlarning ishtiroki ham muhim ahamiyatga ega. Muhim sabablardan biri qo'shimcha investitsiyalardir.

Respublikamizdagi yirik korxonalar aksiyalari paketlari "Bir aksiya — bitta lot" tamoyili bo'yicha "xalqchil IPO" o'tkazish tartibida ochiq kimoshdi savdolari orqali sotiladigan 40 ta korxona ro'yxati tasdiqlandi. Xususan, 40 ta yirik korxona va banklardagi davlat ulushi "xalqchil IPO" orqali sotiladi. Jumladan, ilk bor Navoiy va Olmaliq kombinatlari, Metallurgiya kombinati, "O'ztelekom", "Sanoatqurilishbank" kabi yirik korxonalarning o'rtacha 2 foiz aksiyalari aholiga taklif etiladi. Bunda aholiga aksiyalarni to'g'ridan-to'g'ri sotib olish imkoniyati yaratiladi. Aksiyalari sotilgan korxonalar besh yil davomida sof foydasining kamida 30 foizini dividend to'lashga yo'naltiradi.

2-jadval. "Xalqchil IPO"ga qo'yiladigan korxonalar ro'yxati

№ 1.	Tashkilotlar nomi	Davlat ulushi, %	Sotilayotgan aksiya	
			%	dona
2.	Navoiy KMK	100	2,0	300 000 000
3.	Olmaliq KMK	98,54	2,0	12 300 297
4.	O'zbekiston metallurgiya kombinati	84,4	2,0	9 330 978
5.	UZBAT	2,6	2,6	641 747
6.	"O'zbektelekom"	96,57	2,0	5 746 211
7.	"O'zsanoatqurilishbank"	95,2	2,0	4 878 435 65
8.	"O'ztemiryo'lkonteyner"	90	4,0	134651
9.	"Dori-darmon"	36,1	20,0	4 014 400
10.	Tovar-xom ashyo birjasi*	26,4	2,0	1 499 168
11.	"O'zbekinvest"	83,33	7,33	20 686 463
12.	"Andijon biokimyo zavodi"	96,0	20,0	2 541 782
13.	"O'zbekneftgaz"	99,94	2,0	849 738 934
14.	"Hududgazta'minot"	100	2,0	529 261 741

Keltirilgan ma'lumotlar respublikamizdagi yirik aksiyadorlik jamiyatlarida "xalqchil IPO"ni bosqichma-bosqich amalga oshirish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi. Jadval tahliliga ko'ra:

Birinchidan, aksariyat korxonalarda davlat ulushi juda yuqori (90–100% oralig'ida). Bu esa IPO orqali aksiyalarni aholiga taklif etish uchun katta salohiyat mavjudligini anglatadi. Masalan, Navoiy KMK (100%), "Hududgazta'minot" (100%) va "O'zbekneftgaz" (99,94%) kabi korxonalar strategik ahamiyatga ega bo'lib, ularning kichik ulushini (2%) sotish orqali ham katta miqdorda mablag' jalb qilish mumkin.

Ikkinchidan, sotilayotgan aksiyalar ulushi asosan 2–4% diapazonda belgilangan bo'lib, bu "xalqchil IPO" uchun ehtiyotkor va bosqichma-bosqich yondashuv qo'llanilayotganini ko'rsatadi. Ayrim korxonalarda yuqoriroq ulushlar (masalan, "Dori-darmon" – 20%, Andijon biokimyo zavodi – 20%) taklif etilishi esa xususiylashtirish jarayonining chuqurlashayotganidan dalolat beradi.

Uchinchidan, aksiyalar soni bo'yicha katta tafovutlar mavjud. Masalan, "O'zbekneftgaz" (849 mln dona) va "Hududgazta'minot" (529 mln dona) kabi korxonalarda aksiyalar hajmi juda katta bo'lib, bu keng investorlar qatlamini jalb qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, kichik hajmdagi emissiyalar (masalan, "O'ztemiryo'lkonteyner") nisbatan tor investorlar segmentiga mo'ljallangan.

To'rtinchidan, ayrim korxonalarda davlat ulushining nisbatan pastligi (masalan, UZBAT – 2,6%, Tovar-xom ashyo birjasi – 26,4%) ularning allaqachon qisman xususiyashtirilganini va IPO orqali erkin muomaladagi aksiyalar ulushini yanada oshirish mumkinligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, respublikamizda yirik aksiyadorlik jamiyatlarida "xalqchil IPO"ni joriy etish uchun zarur iqtisodiy va institutsional sharoitlar shakllanib bormoqda. Xususan, davlat ulushi yuqori bo'lgan korxonalarining mavjudligi, islohotlar jarayonining faolligi hamda kapital bozori infratuzilmasining rivojlanishi ushbu mexanizmni amalga oshirish uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

Shu bilan birga, tahlillar natijasida bir qator muammolar ham aniqlandi. Jumladan, aholining moliyaviy savodxonligi darajasining pastligi, bozor likvidligining yetarli emasligi hamda axborot assimetriyasining mavjudligi "xalqchil IPO"ni samarali joriy etishga to'sqinlik qilmoqda.

Tadqiqot natijalariga asosanib, quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- aholining investitsion faolligini oshirish maqsadida moliyaviy savodxonlikni rivojlantirish bo'yicha keng qamrovli dasturlarni amalga oshirish;
- "xalqchil IPO" jarayonlarini soddalashtirish va ommalashtirish uchun raqamli platformalarni keng joriy etish;
- fond bozorida shaffoflikni ta'minlash va axborot ochiqligini kuchaytirish orqali axborot assimetriyasini kamaytirish;
- strategik korxonalarining aksiyalarini bosqichma-bosqich ommaviy savdoga chiqarish orqali moliyaviy inklyuziyani kengaytirish;
- xorijiy investorlarni jalb etish uchun qulay huquqiy va institutsional muhit yaratish;
- fond bozori likvidligini oshirish maqsadida institutsional investorlar ishtirokini kengaytirish.

Umuman olganda, "xalqchil IPO" mexanizmini samarali joriy etish respublikamizda kapital bozorini rivojlantirish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish hamda keng aholi qatlamlarini investitsiya jarayonlariga jalb etishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Djurayevna, R.M. (2023). Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tishni takomillashtirish. *Gospodarka i Innowacje*, 347–356.
2. Ritter, J.R., & Welch, I. (2002). A review of IPO activity, pricing, and allocations. *The Journal of Finance*, 57(4), 1795–1828.
3. Ljungqvist, A. (2007). IPO underpricing. *Handbook of Empirical Corporate Finance*, 375–422.
4. Khamdamov, S.J. (2024). Impact of exchange rate fluctuations on Uzbekistan's export-led growth. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education*, 2(8), 431–436.
5. Mamadiyrov, Z., Sultanova, N., Makhmudov, S., Khamdamov, S.J., Mirpulatova, L., & Jumayev, A. (2023, December). The impact of digitalization on microfinance services in Uzbekistan. In *Proceedings of the 7th International Conference on Future Networks and Distributed Systems* (pp. 453–463).
6. Khamdamov, S.J. (2024). The effect of labor market reforms on economic growth in Uzbekistan. *American Journal of Corporate Management*, 1(2), 7–12.
7. Tukhtabaev, J.S., Turaev, H.Y., Kasimov, A.A., Bondarskaya, T.A., Ochilov, A.O., Bondarskaya, O.V., et al. (2023, December). Problems of security of economic and ecological systems in the countries of the Central Asian region. In *International Conference on Next Generation Wired/Wireless Networking* (pp. 177–195). Cham: Springer Nature Switzerland.
8. Jakhon, K.S. (2021). Analysis of factors of intensive economic growth in Uzbekistan. *JournalNX*, 7(12), 310–315.
9. Khamdamov, S.J. (2024). The impact of central bank policies and digitalization on GDP growth in Uzbekistan. *Страховой рынок Узбекистана*, 1(6), 7–10.
10. Saidmakhmudovich, U.A., Khamdamov, S.J., & Eshonovich, S.A. (2023). Problems of ensuring sustainable development goals in Uzbekistan. *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development*, 16, 106–110.
11. Khamdamov, S.J., Usmanov, A.S., Sayfullayev, S.N., Xamitova, M.S., & Adkhamjonov, S.B. (2024). The influence of the main rate of the central bank on GDP growth in Uzbekistan and the transition to international financial reporting. In *Development of International Entrepreneurship Based on Corporate Accounting and Reporting According to IFRS* (Vol. 33, pp. 107–112). Emerald Publishing Limited.
12. Mamadiyrov, Z.T., Sultanova, N.I., Khamdamov, S.J. & Makhmudov, S.B. (2024). Analyzing the impact of international financial reporting standards (IFRS) on microfinance services. In *Development of International Entrepreneurship Based on Corporate Accounting and Reporting According to IFRS* (pp. 39–47). Emerald Publishing Limited.
13. Khamdamov, S.J., Kakhramonova, U., & Usmanov, A. (2024). Green economy as a driver of sustainable economic growth in Uzbekistan. *Страховой рынок Узбекистана*, 1(8), 64–66.
14. Mamatkulov, B., Khamdamov, S.J., Togayniyazov, S., Tukhtabaev, J., Quldoshev, Q., & Qarshiev, D. (2023, December). Predicting future living standards in Uzbekistan: Utilizing econometric analysis. In *Proceedings of the 7th International Conference on Future Networks and Distributed Systems* (pp. 425–431).

15. Khamdamov, S.J. (2024). The role of foreign direct investment (FDI) in Uzbekistan's economic growth. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education*, 2(8), 437–443.
16. Shoh-Jakhon, K. (2023). Theoretical and methodological aspects of intensive economic growth in ensuring sustainable economic development. *Social and Economic Studies within the Framework of Emerging Global Developments*, 3, 283.
17. Khamdamov, S.J., & Usmanov, A. (2022). New methodological recommendations for economic growth. *Архив научных исследований*, 2(1).
18. Salimov, B., Kholikova, R., Khamdamov, S. J., Turaev, A., Tukhtabaev, J., Nosirova, N., et al. (2023, December). Strategies for integrating digitalization in leveraging regional economic and scientific expertise for the innovative growth of small and medium enterprises. In *Proceedings of the 7th International Conference on Future Networks and Distributed Systems* (pp. 483–490).
19. Khamdamov, S.J. (2024). Energy sector development and its contribution to Uzbekistan's economic expansion. *American Journal of Corporate Management*, 1(2), 1–6.
20. Kasimov, A., Tukhtabaev, J., Bondarskaya, O., Bondarskaya, T., Ochilov, A., Mamatov, M., et al. (2023, December). Organizational and economic modeling of the system of interregional industrial cooperation as a control object. In *Proceedings of the 7th International Conference on Future Networks and Distributed Systems* (pp. 333–343).
21. Kurbonov, K., Makhmudov, S., Mamadiyrov, Z., Khamdamov, S. J., Karlibaeva, R., Samadov, A., & Djalilov, F. (2023, December). The impact of digital technologies on economic growth in the example of Central Asian and European countries. In *Proceedings of the 7th International Conference on Future Networks and Distributed Systems* (pp. 403–409).
22. Makhmudov, S., Khamdamov, S. J., Karlibaeva, R., Mamadiyrov, Z., Haydarov, O.R., Khujamurodov, A., & Imomov, K. (2023, December). The impact of digital technologies on the labor market of Uzbekistan. In *Proceedings of the 7th International Conference on Future Networks and Distributed Systems* (pp. 260–267).
23. Хамдамов, Ш.Ж. (2020). Оценка уровня интенсивного роста Республики Узбекистан. ББК 72 И120, 113.
24. Yusupov, S., Boymuradov, S., Bobamuratova, D., Shukhratova, M., Marupov, I., Akramova, D.T., et al. (2022, December). Diagnostic aspects of zygomatico-orbital complex fractures with the use of modern digital technologies. In *Proceedings of the 6th International Conference on Future Networks & Distributed Systems* (pp. 399–403).
25. Muftaydinova, S.K., Chuprynin, V.D., Fayzullin, L.Z., Buralkina, N.A., Muminova, Z.A., Asaturova, A.V., et al. (2022, December). Expression of the tyrosine kinase receptor (EPHA1) in the eutopic and ectopic endometrium of patients with deep infiltrative endometriosis using modern digital technologies. In *Proceedings of the 6th International Conference on Future Networks & Distributed Systems* (pp. 416–421).
26. Khamdamov, S.J., & Akramova, D. (2021). Aspects of vegetative disorders occurrence in Parkinson's disease and vascular Parkinsonism. *Journal of the Neurological Sciences*, 429.
27. Qudratova, G.M., & Sodiqova, N.T. (2024). O'zini o'zi bandligini ta'minlashning ilg'or xorijiy tajribasi. *Theory of Scientific Researches of Whole World*, 1(2), 176–181.
28. Xalikova, L.N., & Mavlonova, U.R. *Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. O'quv-uslubiy qo'llanma*.
29. Draho, J. (2004). *The IPO decision: Why and how companies go public*. Edward Elgar Publishing.
30. Yung, C., Çolak, G., & Wang, W. (2008). Cycles in the IPO market. *Journal of Financial Economics*, 89(1), 192–208.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100